

Deel III. De exegese van het Bijbelboek Spreuken.

Hoofdstuk 20c. De exegese van Spreuken 1:20-33.

De Wijsheid spreekt.

INLEIDING. Vers 31 bevat het welverdiende oordeel van Christus als de Opperste Wijsheid aan de ongelovigen en de hardnekkigen op hun verzet tegen Diens oproep om zich tot Hem te bekeren, opdat zij behouden mogen worden.

Spreuken 1:31. Zo zullen zij eten van de vrucht van hun weg, en zich verzadigen met hun raadslagen,

CITATEN VANUIT DEZE STUDIE. In deze studie heb ik dit vers verschillende malen geciteerd. Wel voeg ik er de onderstaande, voor de exegese belangrijke, opmerkingen aan toe.

1. Nogmaals herinneren we aan het literaire genre van de theodicee (zie pag. 68).
2. Voor de nadere uitleg van het Hebreeuwse woord voor “weg”, *דָרַךְ*, verwijzen we naar pag. 326 bij de exegese van Spreuken 1:15.
3. Verder verwijzen we voor de parallellie tussen de eerste rede van de Wijsheid in Spreuken 1:20-33 en de tweede rede van de Wijsheid in Spreuken 8:1-36 naar pag. 386 bij de exegese van Spreuken 1:20.

VERWIJSTEKSTEN BIJ DE KANTTEKENINGEN. Uit het geheel van de Kanttekeningen bij de Statenvertaling verwijzen vijftien Bijbelplaatsen naar onze tekst.

Job 7:6. *‘Mijn dagen zijn lichter geweest dan een wegwerpsel, en zijn vergaan zonder verwachting’.*

Job 21:25. *‘De ander daarentegen sterft met een bittere ziel, en hij heeft van het goede niet gegeten’.*

Psalm 58:12. *‘En de mens zal zeggen: Immers is er vrucht voor den rechtvaardige; immers is er een God, Die op de aarde richt’.*

Spreuken 8:19. *‘Mijn vrucht is beter dan uitgegraven goud, en dan dicht goud; en Mijn inkomen dan uitgelezen zilver’.*

Spreuken 14:14. *‘Die afkerig van hart is, zal van zijn wegen verzadigd worden; maar een goed man van zichzelf’.*

Spreuken 18:21. *‘Dood en leven zijn in het geweld der tong; en een ieder, die ze liefheeft, zal haar vrucht eten’.*

Spreuken 31:31. *‘Geef haar van de vrucht harer handen, en laat haar werken haar prijzen in de poorten’.*

Jesaja 10:12. *‘Want het zal geschieden, als de HEERE een einde zal gemaakt hebben van al Zijn werk op den berg Sion en te Jeruzalem, dan zal Ik te huis zoeken de vrucht van de grootsheid des harten van den koning van Assyrië, en de pracht van de hoogheid zijner ogen’.*

Jeremia 6:19. *‘Hoor toe, gij aarde! Zie, Ik zal een kwaad brengen over dit volk, de vrucht hunner gedachten; want zij merken niet op Mijn woorden, en Mijn wet verwerpen zij’.*

Jeremia 17:10. *‘Ik, de HEERE, doorgrond het hart en proef de nieren; en dat, om een iegelijk te geven naar zijn wegen, en naar de vrucht zijner handelingen’.*

Amos 6:12. *‘Zullen ook paarden rennen op een steenrots? Zal men ook daarop met runderen ploegen? Want gijlieden hebt het recht in gal verkeerd, en de vrucht der gerechtigheid in alsem’.*

Micha 7:13. *‘Maar dit land zal worden tot een verwoesting, zijner inwoners halve, vanwege de vrucht hunner handelingen’.*

Lukas 6:43. *‘Want het is geen goede boom, die kwade vrucht voortbrengt, en geen kwade boom, die goede vrucht voortbrengt’.*

Galaten 5:22. *‘Maar de vrucht des Geestes is liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, goedertierenheid, goedheid, geloof, zachtmoedigheid, matigheid’.*

Filippenzen 1:11. *‘Vervuld met vruchten der gerechtigheid, die door Jezus Christus zijn tot heerlijkheid en prijs van God’.*

We hebben de volgende opmerkingen:

1. Uit de Bijbelpassages vanuit het Oude Testament merken we dat God gericht houdt op de aarde niet alleen over goddelozen maar ook over Zijn eigen verbondsvolk. Want als het volk uiterlijk en schijnheilig zich houdt aan Gods geboden maar niet met hun hart, hebben zij geducht voor Zijn straffen te vrezten. Daarbij is de God van Israël de God, Die harten en gedachten doorgrondt en proeft. Immers, je kunt ook met je gedachten zondigen! God is echter ook de God, Die het goede beloont, hier al in dit leven maar zeker ook in het eeuwige leven.

2. Geheel met het bovenstaande zijn de Bijbelpassages uit het Nieuwe Testament van Christus en de apostelen er in overeenstemming mee. Een goede boom kan geen kwade vruchten voortbrengen noch een kwade boom goede vruchten. Maar nu hebben we te doen met die God, Die door Zijn Woord en Geest om Christus' wil de kwade en onvruchtbare boom van ons hart, die ons allen eigen is, uit genade op het gebed veranderen kan in een goede en vruchtbare boom. Want het is vreselijk als mensen alleen leven voor het hier en nu. Dan kan men zich weliswaar uitleven in allerlei plezier en goddeloosheid maar dat is slechts voor dit leven. Met het sterven houdt dit plezier op en heeft men niets dan slechts het eeuwig verderf te wachten waar de worm niet sterft en het vuur niet wordt uitgeblust.

VERTALINGEN EN TEKSTGETUIGEN. Omdat men voor de uitleg van een tekst veel kan leren van voorhanden vertalingen en filologische studie, is het goed deze, zo nodig met transcriptie, met elkaar te vergelijken en daar conclusies uit te trekken.

Biblia Hebraica

וַיֹּאכְלוּ מִפְרֵי דְרֵבְחָם וּמִמְעֲצָתֵיהֶם יִשְׁבְּעוּ:

Transcriptie

wey^{oo}'kelw^{oe} mipp^{er}iy d'ark^{aa}m w^{oe}mⁱmm^{oo}ra^{ts}oot^{ee}yh^{em} y'isb^{aa}'w^{oe}:

Werkvertaling

En daarom zullen zij eten van de vrucht van hun weg en zo zich van hun raadslagen verzadigen.

Septuaginta

τοιγαροῦν ἔδονται τῆς ἑαυτῶν ὁδοῦ τοὺς καρποὺς καὶ τῆς ἑαυτῶν ἀσεβείας πλησθήσονται

Transcriptie

toigaroun edontai tès heautoon hodou tous karpous kai tès heautoon asebeias plèsthèsontai

Vertaling

daarom zullen zij de vruchten van hun eigen weg eten en van hun eigen goddeloosheid zullen zij verzadigd worden.

Vulgata

comedent igitur fructus viae suae suisque consiliis saturabuntur

Vertaling

Daarom zullen zij de vrucht van hun weg opeten en met hun raadgevingen verzadigd worden

Franse vert.

eh bien! ils mangeront du fruit de leur conduite et se repaîtront de leurs propres élucubrations.

Vertaling

Welnu! Zij zullen eten van de vrucht van hun gedrag en zich verzadigen van hun eigen bedenksels.

Duitse vert.

so sollen sie essen von den Früchten ihres Wesens und ihres Rats satt werden.

Vertaling

Zo zullen zij eten van de vruchten van hun hart en van hun raad zat worden.

Engelse KJV

Therefore shall they eat of the fruit of their own way, and be filled with their own devices.

Vertaling

Daarom zullen zij eten van de vrucht van hun eigen weg, en vervuld worden met hun eigen raadgevingen.

American SV

Therefore shall they eat of the fruit of their own way, And be filled with their own devices.

Vertaling

Daarom zullen zij eten van de vrucht van hun eigen weg, en vervuld worden met hun eigen raadgevingen.

Geneva Bible

Therefore shall they eate of ye fruite of their owne way, and be filled with their owne deuises.

Vertaling

Daarom zullen zij eten van de vrucht van hun eigen weg, en vervuld worden met hun eigen raadgevingen.

Statenvertaling	Zo zullen zij eten van de vrucht van hun weg, en zich verzadigen met hun raadslagen.
Herziene SV	Zij zullen van de vruchten van hun weg eten, en verzadigd worden van hun <i>eigen</i> opvattingen,
Nieuwe Vert.	zullen zij eten van de vrucht van hun wandel en verzadigd worden van hun raadslagen.
Leidse vertaling	zullen zij de vruchten van hun wandel eten, zat worden van hun raadslagen.
Nw. Bijbelvert.	Daarom pluk je de wrange vruchten van je plannen, je daden liggen je zwaar op de maag.
Het Boek	Daarom moeten zij de gevolgen dragen en ondervinden wat zij zich op de hals hebben gehaald.
Naardense BV	zij zullen eten van de vrucht van hun weg,- met hun eigen raadslagen zich moeten verzadigen;
Willibrord vert.	daarom zullen zij de vruchten eten van hun gedrag en hun bekomst krijgen van hun plannen.

Bij deze vertalingen heb ik de volgende opmerkingen:

1. In het tekstkritisch apparaat van Biblia Hebraica zijn geen opmerkingen, zodat we ons mogen houden aan de Masoretische tekst.
2. De Septuaginta heeft de in Biblia Hebraica weergave van “raadslagen” naar de betekenis veranderd in “goddeloosheid”. Dat heeft geen enkele door mij geraadpleegde vertaling. Overigens is dat correct naar de betekenis maar is geen letterlijke vertaling.
3. De Franse Vertaling vertaalt in plaats van “raadslagen” het woord “bedenksels”. Immers, ongelovigen trekken zich van de raad van anderen niets aan maar houden van zichzelf en hun eigen gedachten!
4. De Engelse Vertalingen (King James, American Standard en Geneva) hebben de Masoretische tekst correct weergegeven.
5. De Nieuwe Bijbelvertaling geeft net als Het Boek een prafraze in plaats van een vertaling.
6. De Willibrord Vertaling geeft de Masoretische tekst niet letterlijk weer (“gedrag” in plaats van “weg” en “bekomst krijgen” in plaats van “zich verzadigen”).
7. Het is ook opvallend dat sommige vertalingen pluralis (Septuaginta, Duitse Vertaling, Herziene Statenvertaling, Leidse Vertaling, Nieuwe Bijbelvertaling en Willibrord Vertaling) hebben weergegeven (“vruchten”) waar Biblia Hebraica singularis heeft!
8. Recapitulerend hebben de meeste vertalingen Biblia Hebraica correct weergegeven.

WOORDSTUDIE VAN- In dit onderdeel van mijn studie over dit vers geven we een filologische studie van de verschillende Hebreeuwse woorden van onze tekst met de transcriptie en hun betekenis in verband met het Bijbelboek Spreuken.

וַיֹּאכְלוּ

De eerste consonant is ך, Waw. Het schriftteken onder deze consonant is Sjewa Mobile, uitgesproken als een toonloze e, ^e. De accenttekens rechts en links van dit schriftteken zijn Dhi en Silluq, beiden ter onderscheiding. De tweede consonant is ך, Yod. Het vocaalteken links boven deze consonant is Cholem, een oorklank. De derde consonant is א, Aleph. De vierde consonant is כ, Kaf. Het schriftteken onder deze consonant is Sjewa Mobile. De vijfde consonant is ל, Lamed. De zesde consonant is ך, Waw. Het vocaalteken in het midden van deze consonant is Sjoereq, een oe-klank, waarbij de consonant niet wordt uitgesproken. De transcriptie is w^ey^{oo'}k^el^w^{oe}. De betekenis is “En daarom zullen zij eten”.

Deze woordvorm bestaat uit een voegwoord en een werkwoordsvorm. Het voegwoord is ך, w^e; een voegwoord explicativum dat een nadere uitleg geeft, in dit geval van het voorgaande vers. De werkwoordsvorm וַיֹּאכְלוּ, y^{oo'}k^el^w^{oe}, komt van de stam אָכַל, 'aa'k^al, en betekent “eten”. De

werkwoordsvorm staat in de qalvorm van het Verbum, werkwoord, imperfectum, derde persoon, masculinum (mannelijk), pluralis (meervoud) en betekent “zij zullen eten”.

Het woord **אכל** in de qalvorm betekent “eten” of “vreten”; “een offermaaltijd houden”; “verteren”. Deze woordvorm komt in het Bijbelboek Spreuken alleen hier voor.

מִפְרֵי

De eerste consonant is **מ**, Mem. Het vocaalteken onder deze consonant is Chireq, een i-klank. De tweede consonant is **פ**, Pe. Het schriftteken in het midden van deze consonant is Dagesj Forte als verdubbelingsteken. Het betekent dat er een consonant is weggevallen. Door Elisie komt er grammaticaal in deze consonant een Dagesj Forte. Er is nog een schriftteken, namelijk onder deze consonant, een Sjewa Mobile, uitgesproken als een toonloze e, getranscribeerd als ^e. De derde consonant is **י**, Resj. Het vocaalteken onder deze consonant is Chireq, een i-klank. Het accentteken naast dit vocaalteken is Munah ter verbinding. De vierde consonant is **י**, Yod. De transcriptie is mⁱpp^erⁱy. De betekenis is “van de vrucht”.

Deze woordvorm is een Praepositie of voorzetsel **מִן**, mⁱn, dat “van ... uit”, “daarom” en “omdat” betekent, en een Nomen **פְּרִי**, p^erⁱy, dat “vrucht” betekent. De vorm van dit Nomen is masculinum, singularis (enkelvoud), status constructus ter verbinding met het volgende woord. Het geheel betekent dan “van de vrucht”. Zoals reeds boven aangegeven is, is de Dagesj Forte een verdubbeling van de consonant waaruit blijkt dat er een consonant is weggevallen door Elisie, in dit geval **ן**, Nun. Met andere woorden, de Masoretische tekst geeft hiermee aan dat het gericht van Christus als de Opperste Wijsheid over ongelovigen het gevolg is van hun eigen handelingen. Ze hebben het geheel aan zichzelf te wijten. Het is de vrucht van hun eigen weg!

Het woord **פְּרִי** betekent “vrucht”; “vrucht van de buik”; “nakomelingschap”; “oogst”. Deze vorm komt ook voor in Spreuken 12:14; 13:2; 18:20; 31:16, 31.

דֶּרֶךְ

De eerste consonant is **ד**, Daleth. Het vocaalteken onder deze consonant is Patach, een a-klank. De tweede consonant is **ר**, Resj. Het schriftteken onder deze consonant is Sjewa Quiescens als aanduiding van het einde van de lettergreep. De derde consonant is **כ**, kaf. Het schriftteken in het midden van deze consonant is Dagesj Lene als aanduiding dat deze consonant hard moet worden uitgesproken. Het vocaalteken onder deze consonant is Qameets, een aa-klank. Het accentteken naast dit vocaalteken is Atnaach ter onderscheiding. De vierde consonant is **ם**, Slot-Mem. De transcriptie is d^ark^{aa}m. De betekenis is “hun weg”.

Deze woordvorm is een afgeleid van het Nomen **דֶּרֶךְ**, dèrèk, “weg”. Deze vorm is singularis status constructus met een suffix (achtervoegsel), derde persoon, masculinum, pluralis. Vanwege de status constructus staat dit woord in verbinding met het vorige woord. Dit woord is Nomen rectum (het geregeerde woord). Het vorige woord is Nomen regens (het regerende woord). Omdat het Nomen rectum bepaald is (“hun weg”) dient het vorige woord met een Lidwoord vertaald te worden, al staat dit er niet expliciet bij; met andere woorden “de vrucht van hun weg”. Zie verder voor dit woord bij de exegese van Spreuken 1:15.

וּמְנוּעַצְתֵּיהֶם

De eerste consonant is **ו**, Waw. Het vocaalteken in het midden van deze consonant is Sjoereq, een oe-klank waarbij de consonant niet wordt uitgesproken. Het accentteken is Silluq ter onderscheiding. De tweede consonant is **נ**, Mem. Het vocaalteken onder deze consonant is Chireq, een i-klank. De derde consonant is **נ**, Mem. Het schriftteken in het midden van deze consonant is Dagesj Forte als verdubbelingsteken. Het betekent dat er een consonant is weggevallen en door Elisie komt er grammaticaal in deze consonant een Dagesj Forte. Het vocaalteken boven deze consonant is Cholem, een oo-klank. De vierde consonant is **י**, Aijin. Het vocaalteken in deze consonant is Chatef Patach, een a-klank. De vijfde consonant is **צ**, Tsade. Het accentteken onder deze consonant is Dhi ter onderscheiding. De zesde consonant is **ת**, Tau. Het vocaalteken onder deze consonant is Tsere, een ee-klank. De zevende consonant is **י**, Yod. De achtste consonant is **ה**, He. Het vocaalteken onder deze consonant is Segool, een è-klank. Het accentte-

ken onder deze consonant is Munah ter verbinding. De negende consonant is ׀, Slot-Mem. De transcriptie is w^{oe}mⁱmm^{oo}atstee^{yh}em. De betekenis is “en zo vanuit hun raadslagen”.

Deze woordvorm is letterlijk samengesteld uit drie woorden, een voegwoord, een praepositie en een nomen. Het eerste woord is een Voegwoord ׀, w^e; een voegwoord explicativum dat een nadere uitleg geeft. Het tweede woord is een Praepositie of voorzetsel מן, mⁱn, dat “van ... uit”, “daarom” en “omdat” betekent. De Dagesj Forte is een verdubbeling van de consonant waaruit blijkt dat er een consonant is weggevallen door Elisie, in dit geval ׀, Nun. De derde woordvorm מועצתיהם komt van het Nomen מועצה, mw^{oo}ee^{ts}aa^h, en betekent “raad”. Deze woordvorm is femininum (vrouwelijk), pluralis, status constructus met Suffix, derde persoon, masculinum, pluralis en betekent “hun raadslagen”. Het woord מועצה betekent ook “raadslag”; “plan”. De vorm komt in het Bijbelboek Spreuken alleen hier voor.

יִשְׁבְּעוּ:

De eerste consonant is י, Yod. Het vocaalteken onder deze consonant is Chireq, een i-klank. De tweede consonant is ש, Sin. Het schriftteken onder deze consonant is Sjewa Quiescens als aanduiding van het einde van de lettergreep. De derde consonant is כ, Beth. Het schriftteken in het midden van deze consonant is Dagesj Lene die niet wordt uitgesproken maar ertoe dient om deze consonant hard uit te spreken. Het vocaalteken onder deze consonant is Qameets, een a-klank. Deze wordt gevolgd door het accentteken Silluq dat altijd aan het einde van het vers voorkomt en gevolgd wordt door het vocaalteken Sof Passuq of het Pausa-teken. De vierde consonant is ע, Aijin. De vijfde consonant is ו, Waw. Het vocaalteken in het midden van deze consonant is Sjoereq, een oe-klank waarbij de consonant niet wordt uitgesproken. Daarna volgt Sof Passuq of het Pausa-teken (:) dat het einde van het vers aangeeft. De transcriptie is yⁱsb^{aa}w^{oe}:. De betekenis is “zij zullen zich verzadigen”.

Deze woordvorm is een conjugatie van het Verbum שבע, s^{aa}b^a, en betekent “zich verzadigen”. Deze woordvorm is een qalvorm, imperfectum, derde persoon, masculinum, pluralis en betekent “zij zullen zich verzadigen”. Ongelovigen hebben het oordeel van Christus als de Opperste Wijsheid over hun leven alleen aan zichzelf te wijten.

Het woord שבע betekent “zich zat eten”; “zich zat drinken”; “zich zat eten aan”; “zich verzadigen”; “zat hebben”; en “genoeg krijgen van”. Deze woordvorm komt ook in Spreuken 5:10 voor.

DE SCHAT AAN SCHRIF-
TUURLIJKE KENNIS.

Vanuit het geheel van de Heilige Schrift zijn onderstaande Bijbelplaatsen welke behoren bij Spreuken 1:31 in volgorde van Bijbelboek van belang. Daarbij hebben we de volgende opmerking.

Job 4:8. *‘Maar gelijk als ik gezien heb: die ondeugd ploegen, en moeite zaaien, maaien dezelve.’*

Spreuken 14:14. *‘Die afkerig van hart is, zal van zijn wegen verzadigd worden; maar een goed man van zich zelve.’*

Spreuken 22:8. *‘Die onrecht zaait, zal moeite maaien; en de roede zijner verbolgenheid zal een einde nemen.’*

Jesaja 3:10-11. *‘Zegt den rechtvaardige, dat het hem wel gaan zal; dat zij de vrucht hunner werken zullen eten. Wee den goddeloze, het zal hem kwalijk gaan, want de vergelding zijner handen zal hem geschieden.’*

Jeremia 2:19. *‘Uw boosheid zal u kastijden, en uw afkeringen zullen u straffen; weet dan en ziet, dat het kwaad en bitter is, dat gij den HEERE, uw God, verlaat, en Mijn vreeze niet bij u is, spreekt de HEERE, de HEERE der heirscharen.’*

Jeremia 6:19. *‘Hoor toe, gij aarde! Zie, Ik zal een kwaad brengen over dit volk, de vrucht hunner gedachten; want zij merken niet op Mijn woorden, en Mijn wet verwerpen zij.’*

Galaten 6:7-8. *‘Dwaalt niet; God laat Zich niet bespotten; want zo wat de mens zaait, dat zal hij ook maaien. Want die in zijn eigen vlees zaait, zal uit het vlees verderfenis maaien; maar die in den Geest zaait, zal uit den Geest het eeuwige leven maaien.’*

Bovenstaande Bijbelpassages spreken duidelijke taal. God straft onze zonden, die van Zijn wet afwijken, volkomen rechtvaardig. En dat hebben we geheel en al aan onszelf te wijten.

UITLEG. Zie bij de exegese van vers **33**.

TOEPASSING. Zie bij de exegese van vers **33**.